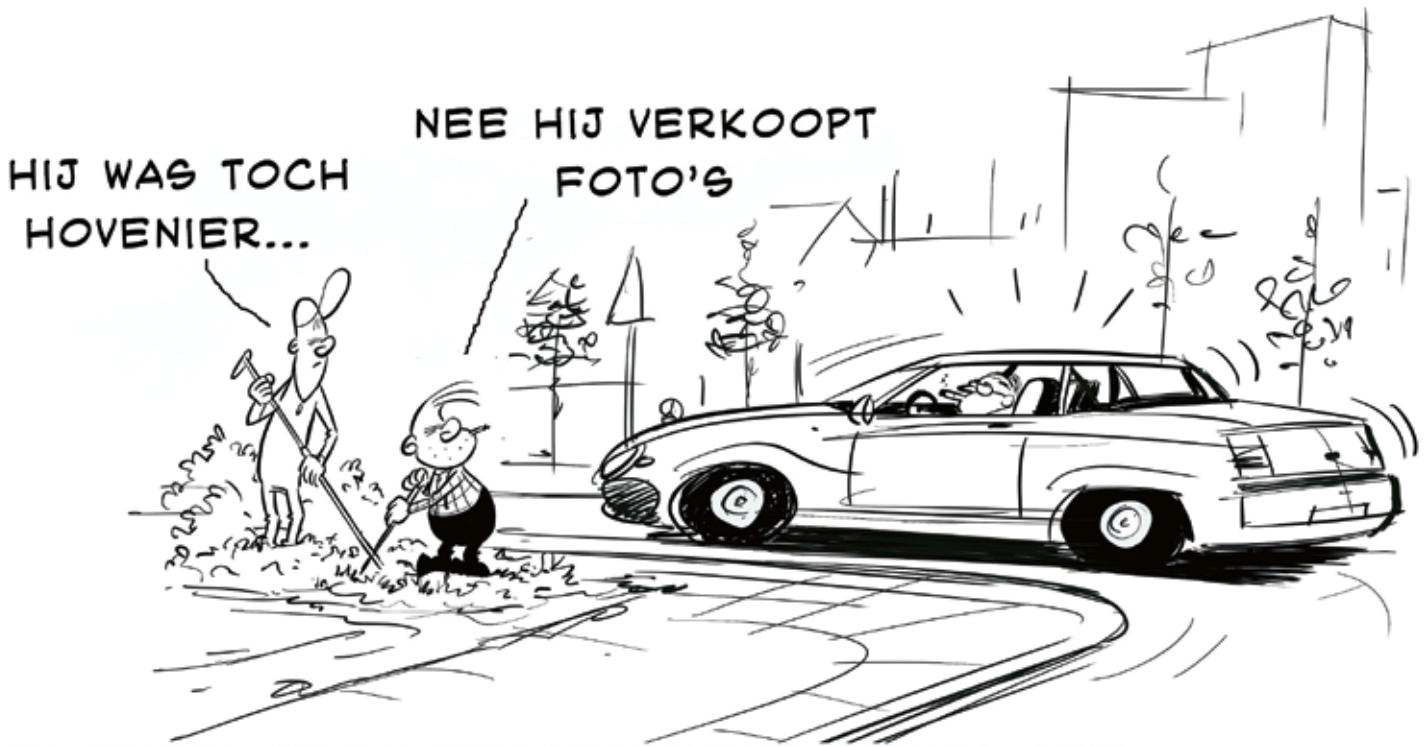

Bart en Boris

FOTOGRAFIE

Copy & Paste of Copyright

Foto's van tuinen: hoe zit het met auteursrecht?

Uit trots deel je foto's van de tuin die je net hebt aangelegd op Instagram. Soms worden foto's van tuinen ook gebruikt in vakbladen. In veel gevallen zijn tuinfoto's echter auteursrechtelijk beschermd. En soms mag je zelfs helemaal geen foto's maken, bijvoorbeeld bij een ontwerp van een tuinarchitect. Hoe zit dat nou precies? Welke rechten en plichten heb je als hovenier? En hoe voorkom je een dikke factuur van de ontwerper of fotograaf?

Auteur: Peter Jansen

Hoveniers, maar ook uitgevers als bijvoorbeeld dit vakblad, zijn dagelijks in de weer met foto's. Die kunnen echter auteursrechtelijk beschermd zijn. Ook hoveniers hebben hiermee te maken. Zij plaatsen foto's van tuinen op hun website, Instagram- of Facebookaccount of nemen deel aan een tuinwedstrijd. Soms gaan er dan wel eens dingen fout op het gebied van auteursrecht. Dan loop je als hovenier (of als uitgever) het risico op een flinke factuur van een ontwerper of fotograaf. Dat laatste gebeurde toen dit vakblad eerder dit jaar een artikel schreef over de Tuin van het Jaar-verkiezing. Daarbij publiceerden we foto's van de tuin van de ontwerpster Jacqueline Volker, die waren aangeleverd door hovenier Ed Bijker, die de tuin in kwestie had gebouwd. Als uitgever – maar dat geldt dus ook voor een hovenier – heb je dan de plicht om te checken of degene die de foto's heeft aangeleverd echt de rechten heeft. Dat bleek bij deze Tuin van het Jaar niet het geval; ontwerpster Volker bleek niet te vermurwen en stuurde ons een factuur van € 1500,-. Dat voelde voor ons als onrecht. Zeker omdat er in

dit vakblad een mooi artikel over de tuin van Jacqueline Volker werd geplaatst en de foto's specifiek met dat doel naar ons toe waren gestuurd. Maar – hoe bitter ook – strikt juridisch had Volker het recht wel aan haar zijde. Dus onthoud: als uiteindelijke gebruiker, ook als hovenier, ben je altijd zelf verantwoordelijk om te checken wie de rechten heeft.

Iemand gebruikt mijn foto – en nu?

Wat kun je met het bovenstaande? Maar weinig hoveniers weten dit. Als iemand jouw foto of ontwerp gebruikt zonder jouw toestemming, dan kun je daarvoor een schadevergoeding eisen. De gebruikers van jouw foto maken dan namelijk inbreuk op jouw auteursrecht. Het is belangrijk om dit niet zomaar te laten gebeuren. Dit kan namelijk betekenen dat je in de toekomst misschien inkomsten misloopt of dat je reputatie wordt geschaad. Ga er daarom altijd achteraan. Dat kan op een vriendelijke manier, via een mail of telefoontje met het verzoek om de foto te verwijderen, maar je kunt ook direct de juridische weg bewandelen. Je

kunt dan een brief sturen met een factuur of je stelt een schikking voor. Krijg je geen reactie, dan kun je altijd bureaus inschakelen die hierin gespecialiseerd zijn. Zij worden dan meestal betaald op basis van het resultaat: ze krijgen een deel van de opbrengst en het kost jou dan niks. Eén zo'n bureau is het bedrijf NL.LEGAL in Emmen. Dirk Jan Dijkstra wil niet met zijn foto in het blad omdat hij vanuit de aard van zijn werk niet herkend wil worden op straat. Dijkstra: 'Wij krijgen niet zo zeer een deel van de opbrengst, maar brengen onze uren in rekening bij de tegenpartij. Soms komt het wel voor dat we niet alle uren kunnen declareren omdat we een schikking treffen. Soms is een schikking voor een cliënt handiger. Die heeft dan snel zijn geld zonder dat een langdurige gerechtelijke procedure gevoerd moet worden.'

Foto's in andermans portfolio

Ook hovenier Antoon van Spelde ontdekte dat mensen foto's van zijn tuin als eigen foto's publiceerden. Hij plaatst veel eigen fotomateriaal van zijn werk online. Hij ontdekte echter dat andere hoveniers zijn beeldmateriaal onrechtmatig op hun websites gebruikten. Het gaat vaak om portfolio-foto's; het werk van Van Spelde wordt dan gebruikt in het portfolio van iemand anders. Daar heeft hij nu een oplossing voor gevonden.

'Uit coulance vraag ik soms eerst beleefd om

de foto te verwijderen van een website of Facebook.' Sommige hoveniers zeggen niet te weten dat foto's 'knippen en plakken' niet zomaar mag en verwijderen de desbetreffende afbeeldingen meteen als ze zo'n bericht krijgen. Toch zijn er ook hoveniers die geen gehoor geven aan het verzoek van Van Spelde. Als mensen niet reageren op zijn verzoeken om de foto te verwijderen, laat hij een rekening sturen. 'Dan schakel ik daar een bedrijf voor in en gaan ze dokken voor het gebruik van de foto's.' Alleen al in het geval van Van Spelde gaat het om tientallen overtredingen van het auteursrecht. Van Spelde: 'Ik heb de afgelopen weken een aantal foto's door 'Google afbeeldingen zoeken' gehaald en kwam in een paar uur op dertig overtredingen.'

Supermarkt

De hovenier die de foto's gebruikt zonder daar recht op te hebben, krijgt dan een factuur voor het gebruik van de foto. 'Dan zijn de foto's vaak plotseling weg van de site, maar dan is het te laat', stelt Van Spelde. Hij vergelijkt het met diefstal uit een supermarkt: 'Als het personeel zegt: breng het even terug, dan is het klaar. Maar breng je het niet meteen terug, dan moet je niet klagen als de politie ineens voor de deur staat.' Op basis van het auteursrecht krijgen degenen die de foto ongeoorloofd gebruiken een boete. In het geval van Van Spelde liepen die bedragen op tot meer dan 500 euro.

De hovenier erkent dat de hovenierswereld een kleine wereld is. Daarom stuurt hij eerst een vriendelijk verzoek als hij een van zijn foto's tegenkomt. 'Uit beleefdheid, zeg maar. Dat hoeft ik niet te doen; ik kan ook meteen een advocaat inschakelen. Maar het is een kleine wereld en ik weet dat niet iedereen veel verdient. Dus ik vraag het liever een keer vriendelijk.' Van Spelde vindt het doorgaans niet zo'n probleem als mensen zijn foto's willen gebruiken. 'Maar dan verwacht ik wel dat ze het netjes vragen en mijn naam, website en telefoonnummer bij de foto vermelden. Maar ga niet met andermans veren pronken; daar hou ik niet van.'

'Geleende' foto's en imagoschade

Niet alleen hoveniers maken ongeoorloofd gebruik van de foto's van Van Spelde. 'Ik heb ook weleens te maken gehad met zo'n geitenwollensokkenfiguur. Die gebruikte mijn foto's als statement: "Dit is niet goed voor het klimaat." Hij stelde dat mijn tuin bijdraagt aan de verandering van het klimaat. Dat is natuurlijk niet wenselijk.' De boomverzorger was er zeker van dat hij de foto mocht gebruiken, omdat – zo stelt hij – de foto op Facebook stond en dus eigendom van Facebook werd. 'Hij zei dat hij hem zou laten staan, omdat ik niet kon bewijzen dat de foto van mij was. Hij wilde er zelf ook een advocaat op zetten. Maar toen puntje bij paaltje kwam, moest hij de foto toch verwijderen en heeft hij een factuur gekregen.'

**Van Spelde:
'Met andermans
veren pronken,
daar hou ik
niet van'**

Hoe doe je het wel goed?

Degene die auteursrecht heeft, mag bepalen wanneer het werk veeleevoudigd (dus nagemaakt of gekopieerd) of openbaar gemaakt (gepubliceerd) mag worden. Het maakt dan uit of je het auteursrecht opzettelijk schaadt of niet. Wie met zijn auto tegen een andere auto aan rijdt, doet dat niet expres, maar is wel aansprakelijk. In het hierboven aangehaalde voorval van ontwerper Jacqueline Volker, waarbij de publicatie zonder afspraken door miscommunicatie ontstond, waren we alsnog de verantwoordelijke. Let dus altijd goed op dat je eigenaar bent van de foto's die je publiceert of afspraken maakt over het publiceren van de foto's met degenen die het auteursrecht hebben. Hiermee voorkom je hoge boetes.

√ Wil je foto's van anderen gebruiken, neem dan altijd contact op met de fotograaf en maak samen afspraken. Maar houd er ook rekening mee dat ook op het ontwerp van de tuin auteursrecht zit. Dus heb je

toestemming van de fotograaf, maar is deze niet de ontwerper van de tuin? Zorg dan dat je ook toestemming van de tuinarchitect hebt. Soms worden die rechten door de fotograaf afgekocht, maar dat moet je natuurlijk wel zeker weten.

√ Let ook op hoe je de foto's gebruikt. Heb je van toestemming van een ontwerper of fotograaf om foto's te gebruiken, bijvoorbeeld op je website? Dan mag je die foto's niet zomaar naar een vakblad of krant sturen om te publiceren. Maak ten slotte goede afspraken over het vermelden van de naam van de fotograaf en de ontwerper.

√ Denk na voordat je zomaar foto's gebruikt, want dat mag dus minder vaak dan je misschien denkt. Zo voorkom je dat je het auteursrecht schaadt en onverwachte boetes krijgt.

Niet alleen foto's, ook ontwerp beschermd

Niet alleen de foto's die iemand maakt van een tuin, maar ook het tuinontwerp zelf is vaak auteursrechtelijk beschermd. Publicatie van foto's van een tuin is verboden zonder toestemming van de architect en vermelding van diens naam. De tuinontwerper heeft wat men noemt 'exploitatie-recht': het recht van publicatie en veeleevoudiging. Dat betekent ook dat het ontwerp niet zomaar nagemaakt mag worden zonder toestemming van de architect, zelfs niet als de opdrachtgever, dus bijvoorbeeld de eigenaar van de tuin, dat wel goed vindt. Er is namelijk een verschil tussen eigendomsrecht en auteursrecht. Een uitzondering daarop is dat een tuinontwerp wel gefotografeerd mag worden wanneer het zichtbaar is vanaf de openbare weg, maar dan moet de foto wel zelf gemaakt worden. Het kopiëren/plakken van een foto, ook al is die genomen vanaf de openbare weg, is not done en mag in doorgaans gevallen gewoonweg niet.

De belangrijkste voorwaarde voor auteursrecht: het ontwerp moet wel in bepaalde mate origineel zijn. Een vierkant grasveld met standaardtegels eromheen zal moeilijker te verdedigen zijn als origineel ontwerp dan een ontwerp waarin duidelijk creatieve keuzes gemaakt zijn. Dat betekent dus dat je een tuinontwerp dat je voor één klant hebt aangelegd niet zomaar in vijf andere tuinen mag namaken zonder toestemming van de ontwerper.

Boetes kunnen flink oplopen

Wat kost het als je toch per ongeluk iemands foto hebt gebruikt? Dat verschilt; de boetes lopen uiteen van een paar honderd tot een

paar duizend euro. Dat is niet alleen afhankelijk van waar en hoe vaak jij de foto gebruikt hebt, maar ook van hoe groot je publiek is of welke bedragen de fotograaf normaal berekent voor het gebruik van een foto. Heeft de fotograaf zelf een prijslijst voor licenties? Dan ziet een rechter die vaak als basis voor het schadebedrag. Dat is het bedrag dat de fotograaf als inkomsten is misgelopen omdat de foto niet gekocht is. Heeft de fotograaf geen standaardprijzen? Dan worden regelmatig de tarieven aangehouden die de stichting Foto Anoniem hanteert. Foto Anoniem is een instelling die licenties beheert voor foto's waar geen rechthebbende eigenaar van bekend is. Met deze normen is makkelijk te bepalen wat de kosten zijn waar een rechthebbende fotograaf recht op heeft.

Maak altijd goede afspraken

Be social

Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/31412/copy-paste-of-copyright